

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/10/2012
Identifikačné číslo spisu:	1108215794
Dátum vydania rozhodnutia:	11.10.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1108215794.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu E. H., bývajúceho v T., proti žalovanej Ing. P.L., bývajúcej v T., o zaplatenie 5 443,80 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7 C 37/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2011 sp. zn. 11 Co 20/2010, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2011 sp. zn. 11 Co 20/2010 v časti, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o úroku z omeškania a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. februára 2010 č.k. 7 C 37/2009-56 vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania; vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 1. februára 2010 č.k. 7 C 37/2009-56 uložil žalovanej, aby do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku zaplatila žalobcovi 5 443,80 € s 10 % úrokom ročne od 5. novembra 2005 do 31. decembra 2007 a úrok z omeškania vo výške 0,1 % za každý deň omeškania zo sumy 6 532,56 € od 1. januára 2008 do zaplatenia, a nahradila mu trovy konania v sume 931,95 €. V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo preukázané, že účastníci 15. novembra 2005 uzavreli v zmysle § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalobca požičal žalovanej sumu 164 000 Sk (5 442,80 €), ktorú sa žalovaná zaviazala vrátiť do 31. decembra 2007, žalovaná prevzatie sumy potvrdila svojim podpisom. Keďže žalovaná v dohodnutej dobe peniaze žalobcovi nevrátila, s poukazom na § 657 Občianskeho zákonníka ju na vrátenie požičanej sumy zaviazal. Zároveň žalovanú v zmysle § 658 Občianskeho zákonníka zaviazal aj na zaplatenie ročného úroku, ktorý bol v zmluve o pôžičke účastníkmi dohodnutý vo výške 10 % z požičanej sumy. Podľa jeho názoru takto dohodnutá výška úroku nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), nakoľko účastníkmi dohodnutý úrok nepresiahol úrokovú mieru poskytovanú peňažnými ústavmi v čase uzavretia pôžičky. Výrok o priznanom úroku z omeškania vo výške 0,1 % denne zo sumy 6 532,56 € od 1. januára 2008 do zaplatenia odôvodnil § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaná tým, že dlžnú

sumu v dohodnutej dobe, t.j. do 31. decembra 2007 žalobcovi nevrátila, dostala sa s plnením dlžnej sumy v celkovej výške 6 532,56 €, pozostávajúcej z nevrátenej požičanej sumy 5 443,80 € navýšenej o 10 % ročný úrok od 15. novembra 2005 do 31. decembra 2007, do omeškania, preto je povinná zaplatiť v zmluve o pôžičke dohodnutý úrok z omeškania. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. mája 2011 sp. zn. 11 Co 20/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i jeho právnym posúdením veci. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. s poukazom na to, že žalobca si v odvolacom konaní náhradu trov neuplatnil.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu žalovanej podal proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2011 sp. zn. 11 Co 20/2010 o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,1 % denne zo sumy 6 532,56 € od 1. januára 2008 do zaplattenia mimoriadne dovolanie a žiadal, aby dovolací súd v tejto časti rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalovanej uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,02 % denne zo sumy 6 532,56 € od 1. januára 2008 do zaplattenia. Namietal, že v tejto časti rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), keď žalovanej nesvedčilo právo na úrok z omeškania v priznanej výške (0,1 % za každý deň omeškania) pre rozpor s § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. V danom prípade prvým dňom omeškania bol deň 1. január 2008, preto bolo potrebné výšku úroku z omeškania určiť podľa diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska k 1. januáru 2008, ktorá predstavovala 4,25 % p.a., jej dvojnásobok 8,5 % p.a. a denný percentuálny úrok z omeškania predstavoval 0,02 % z dlžnej sumy. Záonné ustanovenia upravujúce výšku úrokov z omeškania majú kogentnú povahu a jej prekročenie nie je prípustné. Dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom. Z uvedených dôvodov je preto zmluva o pôžičke uzavretá účastníkmi konania 15. novembra 2005 v časti, ktorou bol dohodnutý úrok z omeškania vo výške 0,1 % denne, neplatná, pretože zo zákona má veriteľ nárok na zaplattenie úroku z omeškania vo výške 8,5 % ročne, teda najviac 0,02 % denne zo súdom priznanej sumy.

Žalobca v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že rozsudky súdov nižších stupňov súd v časti priznaného úroku z omeškania sú vecne správne a navrhol mimoriadne dovolanie odmietnuť.

Žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd vzhľadom na svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., sa zaoberal otázkou, či konanie pred súdmi nie je postihnuté niektorou z procesných vad uvedených v § 237 O.s.p., alebo tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že konanie pred súdmi nie je postihnuté žiadnou z vyššie uvedených väd.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté uznesenia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ako vyplýva zo spisu, žalobou uplatnený nárok sa vyvodzuje z občianskoprávneho vzťahu, založeného zmluvou o pôžičke z 15. novembra 2005, ktorú ako veriteľ uzatvoril žalobca, a dlžník žalovaná. Z obsahu žaloby je nepochybné, že sa ňou žalobca voči žalovanej domáhal vrátenia pôžičky spolu s úrokom z omeškania.

Podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočne primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z meškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výška úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2008 výška úrokov z omeškania je dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Právna úprava zmluvy o pôžičke ako občiansko-závazkového vzťahu nevylučuje, aby si zmluvné strany dohodli úroky z omeškania pre prípad omeškania s plnením peňažného dlhu. Účastníci občianskoprávnych vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchylnou od zákona, ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Súdna prax je jednotná v tom, že z povahy ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. vyplýva, že kogentne je stanovená horná hranica úrokov z omeškania, ktorej prekročenie nie je prípustné (porovnaj rozhodnutie uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 5, ročník 2000, R 5/2000). Dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom.

V danom prípade výška základnej úrokovej sadzby Národnej banky Slovenska k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, t.j. k 1. januáru 2008 bola 4,25 %, jej dvojnásobok 8,5 % a z toho denný úrok z omeškania 0,02 % z dlžnej sumy.

Keďže v zmluve o pôžičke z 15. novembra 2005 v časti III. bod 2 si účastníci dohodli úrok z omeškania vo výške 0,1 % denne, hoci horná hranica úroku z omeškania v prvý deň omeškania (1. januára 2008) bola 0,02 % denne, dovolací súd zhodne s názorom generálneho prokurátora má za to, že v tejto časti presahujúcej ustanoveniami § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. kogentne stanovenú hornú hranicu úrokov z omeškania, je zmluva o pôžičke v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná a pokiaľ súdy pri rozhodovaní o výške úroku z omeškania z takejto zmluvy vychádzali a priznali žalobcovi úrok z omeškania nad uvedenú hornú hranicu, ich rozhodnutia sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci.

Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

bol uplatnený opodstatnene. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil nielen mimoriadnym dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2011 sp. zn. 11 Co 20/2010 v časti úrokov z omeškania, ale aj ním v tejto časti potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. februára 2010 č.k. 7 C 37/2009-56; vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojitosti s § 243i ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.